

Riktlinjer för myndighetsutövning beroendevården

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar om reviderade riktlinjer för beroendevården.

Beslutsnivå

Socialnämnden.

Bakgrund

Riktlinjerna utgör ett led i Värmdö kommuns kvalitetsarbete för att säkerställa att handläggningen av ärenden rörande enskilda med beroendeproblematik sker på ett likartat och rättssäkert sätt. Riktlinjer har reviderats i enighet med den fastställda tidsplanen för översyn av riktlinjer.

Ärendebeskrivning

Riktlinjernas syfte är att säkerställa en rättssäker handläggning för vuxna med beroendeproblematik inom individ- och familjeomsorgen, som vägledning och stöd i handläggning av ärenden.

Bedömning

Utvecklingsavdelningens bedömning är att den reviderade riktlinjen säkerställer lagstiftarens intentioner och Socialstyrelsens krav för handläggning i ärenden med beroendeproblematik.

Ekonomiska konsekvenser

Riktlinjerna innebär ökade förbättringar för kostandskonton, vilket avses leda till minskade kostnader.

Konsekvenser för miljön

Beslutet att anta riktlinjerna medför inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Beslutet medför att medborgarna får en rättssäker handläggning.

Konsekvenser för barn

Beslutet är positivt för barn som har föräldrar som har beroendeproblematik då tidiga insatser för föräldrar innebär att barns hälsa och utveckling påverkas positivt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom sektorn för omsorg och välfärd.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Riktlinjer för myndighetsutövning, beroende	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Omsorgs- och välfärdssektorn

Maria Larsson Ajne

Sektorschef, Omsorgs- och välfärdssektorn

Ylva Sjögren

Kvalitetschef

Riktlinjer för myndighetsutövning Beroende

VÄRMDÖ KOMMUN

1(25)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Innehåll

1. INLEDNING	4
1.2 Riktlinjernas syfte och innehåll	4
1.3 Målgrupp	4
1.4 Samverkan	4
2 LAGSTIFTNING	5
2.1 Socialtjänstlagen (2001:453) SoL	5
2.1.1 Våld	5
2.1.2 Barn och unga	6
2.1.3 Gravida kvinnor	6
2.2 Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870) LVM	6
2.4 Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	7
2.5 Förvaltningslag	7
2.6 Andra viktiga dokument	8
3 ARBETSSÄTT PÅ VÄRMDÖ KOMMUN	8
3.1 Socialtjänstens roll	8
3.2 Evidensbaserade metoder	9
3.3 Dokumentation	9
3.3.1 Föreskrifter och allmänna råd för dokumentation 2014:5	10
3.4 Beslut	10
3.5 Ej verkställda beslut	10
3.6 Den enskildes inflytande och nätverk	11
3.7 Ändring av vistelsekommun	11
3.8 Överflyttning av ärende	11
4 ANMÄLAN, ANSÖKAN OCH ANMÄLNINGSPLIKT	11
4.1 Utredning enligt SoL	12
4.2 Viktigt vid utredning	13
4.3 Utredningsplan	13
4.4 Utredningen	14
4.5 KommunikERING	14
5. HANDLÄGGNING ENLIGT LVM	15
5.1 Generalindikation och specialindikationer	15
5.2 Åldersgränser	15
5.3 Utredning utan samtycke	16
5.3.1 Läkarintyg och polishandräckning	17
5.3.2 Ansökan om LVM	17
5.3.3 Avsluta utredning	17
5.3.4 Innehåll i ansökan 11 § LVM	17
5.4 Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM	18
5.4.1 Upphörande av beslut enligt 13 § LVM	19
6 YTTRANDE	19

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

6.1 Yttranden i körkortsfrågor	19
7 VÅRDPLAN, GENOMFÖRANDEPLAN, INDIVIDUELL PLAN	20
7.1 Vårdplan	20
7.2 Genomförandeplan och beställning/uppdrag	20
7.3 Samordnad individuell plan	21
7.4 Uppföljning av insats	22
8 INSATSER	22
8.1 Råd och stöd	22
8.2 Boendestöd	23
8.3 Behandling dagtid	23
8.4 Kontaktperson	23
8.5 Stödboende internt	23
8.6 Stödboende externt	24
8.7 Hem för vård och boende – HVB	24
8.8 Familjehem	24
8.9 Kontraktsvård	25
8.10 Egenavgifter	25
9 ÖVRIGT	25
9.1 Försörjningsstöd	25
9.2 God man	25
9.3 Egna medel	25

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

1. INLEDNING

Kommunen har det yttersta ansvaret för att personer med missbruksproblem får den hjälp och den vård som de behöver för att komma ifrån sitt missbruk.

Kommunens skyldighet regleras i:

- socialtjänstlagen, SoL
- lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM
- lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.

1.2 Riktlinjernas syfte och innehåll

Riktlinjerna ska ge handläggare stöd och vägledning i arbetet, i syfte att uppnå rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som socialtjänsten erbjuder.

Riktlinjerna utgår från

- Socialtjänstlagen
- Lagen om vård av missbrukare i vissa fall
- Offentlighets och Sekretesslagen
- Förvaltningslagen

... och annan lagstiftning, föreskrifter samt allmänna råd som rör missbruksområdet. Riktlinjerna ska ses som ett komplement till Socialstyrelsens "Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård" samt Socialstyrelsens "Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten".

1.3 Målgrupp

Målgruppen för riktlinjerna är vuxna personer över 20 år med beroendeproblematik som vistas i kommunen. Med beroende avses enligt SoL missbruk av alkohol, narkotika och andra beroendeframkallande medel.

1.4 Samverkan

Kommunens och socialkontorets arbete ska präglas av begreppet *en väg in*. Det betyder att den enskilde inte ska behöva ha fler kontakter med myndigheter och vårdinrättningar än nödvändigt och att dessa ska samverka. Det är socialtjänsten som har huvudansvaret för att samverkan fungerar.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

2 LAGSTIFTNING

Kommunens arbete med vuxna med missbruks- eller beroendeproblematik regleras i socialtjänstlagen samt i föreskrifter och allmänna råd. Den kompletteras med tvångslagstiftning, lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, kan även omfatta personer som till följd av missbruk har ett funktionshinder och därmed hjälpbehov. Insatser enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU kan för unga vuxna pågå fram tills de fyller 21 år.

Socialtjänstens arbete följer också bestämmelser i Offentlighets- och Sekretesslagen och förvaltningslagen.

2.1 Socialtjänstlagen (2001:453) SoL

Socialtjänstlagen är en målinriktad ramlag med en kombination av skyldighets- och rättighetsregler. Lagens övergripande syfte är att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Lagen innebär att socialnämnden är skyldig att på olika sätt arbeta för att förebygga missbruk både bland barn och vuxna. Socialnämnden ska aktivt arbeta med generella, riktade och individuellt förebyggande insatser.

Den enskilde missbrukaren ska få hjälp eller vård för att komma ifrån sitt missbruk och nämnden ska också ingå överenskommelser med landstinget om samarbete i frågor som rör personer med missbruk. Närstående och organisationer ska ges möjlighet att inkomma med synpunkter på överenskommelsen.

2.1.1 Våld

Enligt socialtjänstlagen ska socialnämnden särskilt beakta kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående. Kvinnor med missbruks- eller beroendeproblematik har ofta en utsatt situation, vilket ska uppmärksammas i arbetet. Många kvinnor som lever med missbruk är eller har varit utsatta för våld. I utredningar av kvinnor ska FREDA-kortfrågor alltid användas för att kunna identifiera om en kvinna är våldsutsatt. Vid utredningar ska skyddsbehovet hos kvinnor beaktas. Om det framkommer uppgifter om våld mot en vuxen som har barn eller mot barn ska anmälan också göras och information alltid lämnas samma dag till socialnämndens enhet för barn och unga.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

I utredning av män där det framkommer att denne utövar våld ska FREDA-kortfrågor också användas. Män kan också vara utsatta för våld och då informeras om att de kan erbjudas stöd via enheten för Arbete & Försörjning.

2.1.2 Barn och unga

Barn och unga till föräldrar med missbruk utgör en särskilt utsatt grupp vars behov det är speciellt angeläget att uppmärksamma. Anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 1 § SoL ska alltid beaktas vid misstanke om eller vetskap om att en förälder eller vårdnadshavare använder alkohol, droger eller något annat som är att jämföras med missbruk. Anmälan lämnas till enheten för barn och unga. När insatser beviljas för vårdnadshavare/föräldrar ska barnets perspektiv beaktas och vägas in när insatser erbjudas.

I utredning av enskilda med hemmavarande barn bör vägledningen om *Barn och unga i familjer med missbruk* användas. Vägledningen tar upp förhållningssätt och innehåll i samtal om föräldraskap om barns situation i utredningen. Den kan ses som ett komplement till de bedömningsinstrument som används för att bedöma missbrukets omfattning.

2.1.3 Gravida kvinnor

Gravida kvinnor ska särskilt uppmärksammas och motiveras till kontakt med mödravården. Det är viktigt att erbjuda insatser för att få till stånd drogfrihet/nykterhet för att förhindra att fostret tar skada.

Enligt 26 kap 9 § OSL hindrar inte sekretess att uppgifter om gravid kvinna eller någon närstående till henne lämnas till myndigheter inom hälso- och sjukvården om de lämnas för nödvändiga insatser till skydd för det väntande barnet. Samråd med hälso- och sjukvården kan därför ske utan samtycke. Även samverkan inom Individ och familjeomsorgen är av vikt för ställningstagande om utredning enligt 11 kap 1 § SoL behöver inledas efter födseln.

2.2 Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870) LVM

Vård inom socialtjänsten ska alltid i första hand ges i samförstånd med den enskilde enligt bestämmelserna i SoL. Under vissa förutsättningar som finns reglerade i LVM ska den enskilde ges vård oberoende av hans eller hennes samtycke, det vill säga med tvång. Det kortsiktiga målet med åtgärden är att få den enskilde motiverad till frivillig vård, det långsiktiga målet är att den enskilde ska komma ifrån sitt missbruk.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Personer med missbruksproblem som till följd av missbruket fått en funktionsnedsättning och därför har rätt till LSS insatser har fortfarande rätt till hjälp för sitt missbruk enligt socialtjänsten och för detta ansvarar socialnämndens enhet som arbetar med missbruk och beroende.

2.4 Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Alla anställda inom socialtjänsten är skyldiga att följa bestämmelser om offentlighet och sekretess, OSL. Enligt 26 kap 1 § OSL gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om enskildas personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller såväl gentemot enskild som mellan myndigheter. Inom den egna verksamheten kan tjänstemän samråda med kollegor då det behövs för att fullgöra de uppgifter som åligger tjänsten.

Det är viktigt att tänka på att handläggare endast kan kontrollera om någon är aktuell på en annan enhet. Om uppgifter behövs från annan enhet för att fullfölja sitt eget uppdrag ska kontakt tas med berörd handläggare på den enheten. Det är således inte tillåtet att gå in i annan enhets akt och läsa journaler eller utredningar.

Enligt 26 kap 9 § OSL kan uppgifter om en enskild eller någon närstående till honom/henne lämnas mellan myndigheter om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och han/hon: 1) inte fyllt 18 år, 2) fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel eller 3) vårdas med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT eller lagen om rättspsykiisk vård, LRV. Detsamma gäller uppgift om en gravid kvinna eller någon närstående till henne, om uppgiften behöver lämnas för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet.

2.5 Förvaltningslag

Alla myndigheter är skyldiga att följa förvaltningslagens regler, (FL) när det gäller handläggning av ärenden. Lagen innehåller bland annat bestämmelser om:

- myndigheternas serviceskyldighet, 4 och 5 § § FL
- allmänna krav på handläggning, 7 § FL
- parters rätt att få del av uppgifter, 16 och 17 § § FL
- underrättelsen om beslut, 21 § FL
- överklagande, 22 § FL

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

2.6 Andra viktiga dokument

Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård.

Socialstyrelsen 2014, Preliminär vägledning för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamhet för personer med missbruks- och beroendeproblem.

Policy för att förebygga, tidigt upptäcka och behandla missbruk och beroende.

Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län. Ett policydokument framtaget i samarbete mellan Kommunförbundet Stockholms län, KSL och Stockholms läns landsting. Dokumentet är antaget av socialnämnden i Värmdö kommun.

SOSFS 2014:5 Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5). Föreskrifter och allmänna råd för dokumentation.

3 ARBETSSÄTT PÅ VÄRMDÖ KOMMUN

3.1 Socialtjänstens roll

Socialtjänsten har till uppgift att ge stöd och insatser till enskilda individer som har ett fortgående missbruk av alkohol, droger eller andra berusningsmedel. Målgruppen för verksamheten är enskilda som behöver stöd och hjälp för att sluta använda alkohol, droger eller andra beroendeframkallande medel. Arbetet ska utgå från den evidens som beskrivs i *Nationella riktlinjer för missbruks och beroendevården 2014*. När placeringar erbjuds ska krav om drogfrihet och nykterhet vara utgångspunkten. Kommuns policy är att de som söker stöd och hjälp för sitt missbruk ska uppnå varaktig nykterhet och drogfrihet. Kommunen arbetar för närvarande med projekt "Bostad först", vilket kan innebära att boenden kommer att erbjudas den enskilde i samband med behandlingsinsatser.

På Värmdö kommun ska arbetet med myndighetsutövning bedrivas på ett rättssäkert sätt och efter beslutade riktlinjer och rutiner. Inriktningen ska vara tidiga insatser på hemmaplan, vilket betyder att insatser i första hand erbjudas under öppna former och i närheten till den egna hemmiljön. Kommunens egna resurser ska användas på ett effektivt sätt samtidigt som den enskilda individen får relevant stöd.

Metoder under utredning och insatser som erbjuds ska vara evidensbaserade och överensstämma med de som rekommenderas i nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård. Individer som söker sig till myndigheten för andra former av stöd

VÄRMDÖ KOMMUN

8(25)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

ska hänvisas vidare. Medberoende ska hänvisas till kommunens behandlingsprogram för anhöriga och spelberoende hänvisas till landstinget, om den enskilde önskar annat stöd ska denne få hjälp att komma i kontakt med rätt instans.

Vid bedömning av insatser ska särskild hänsyn tas till barnperspektivet i enighet med FN:s barnkonvention.

I de fall den enskilde har flera problem och missbruket är del ska samverkan ske med andra huvudmän eller kommunala verksamheter. Det yttersta ansvaret som åligger kommunen fråntar inte att andra huvudmän sitt ansvar för den samlade problematiken.

3.2 Evidensbaserade metoder

I de nationella riktlinjerna för beroendevården anges att både utredning och insatser ska utgå från bästa möjliga evidens. Detta innebär att bedömningsinstrument ska användas vid alla utredningar och samverkan ska ske med landstinget vid behov. Kommunen och landstinget har olika roller och uppdrag när det rör beroendevården varför samverkan är av stor vikt.

3.3 Dokumentation

Det är viktigt att i alla handlingar som upprättas av socialtjänsten och som rör enskilda framgår varifrån uppgifter kommer, vad som är fakta och bedömning och vem som upprättar handlingen.

En utredning ska alltid innehålla information om:

- när ansökan/anmälan inkom, vem som tagit emot den och när.
- att en utredning inleds med datum för beslutet och beslutsfattare
- anledningen till utredningen
- hur den enskilde informerats om utredning och lagrum, SoL eller LVM
- vilka som kontaktas under utredningen och hur samtycket inhämtats
- hur utredningen kommunicerats
- hur den enskilde kommit till tals och dennes inställning till socialtjänstens förslag till beslut
- hur den enskilde informerats om möjlighet till överklagan

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

3.3.1 Föreskrifter och allmänna råd för dokumentation 2014:5

I SOSFS 2014:5 regleras hur handläggningen av ärenden ska dokumenteras. Reglerna för dokumentation är dels föreskrifter som är bindande och dels allmänna råd som talar om hur man kan göra. Nedan föreligger några väsentliga förändringar rörande föreskrifterna att förhålla sig till vid myndighetsutövning.

4 kap 1, 8 och 9 § § SOSFS

1 § Handlingar som upprättas och gäller enskilda ska begränsas till att innehålla uppgifter som bedöms vara tillräckliga, väsentliga och ändamålsenliga i förhållande till vad saken gäller.

8 § /.../ Av de upprättade handlingarna ska det framgå varifrån uppgifterna kommer, vem som upprättat handlingen (namn, befattning eller titel) som har upprättat den och när det gjordes (år, månad, dag).

9 § /.../ Av journalen ska det framgå när åtgärder vidtagits och av vem/.../

Ovanstående innebär att det ska vara tydligt i dokumentation vad som är fakta, vad som är bedömningar och vem som tagit emot dem och när och vem som lämnat uppgifterna.

Vidare bör journalanteckningar vara kortfattade och innehålla tydliga hänvisningar till andra handlingar i personakten som ger ytterligare information.

3.4 Beslut

Alla utredningar enligt SoL och LVM ska leda fram till ett beslut. Beslutet kan innebära att ärendet avslutas utan insats, att ansökan avslås helt eller delvis, beslut om bistånd fattas eller att yttrande lämnas till annan myndighet. Av beslutet ska framgå vad den enskilde ansökt om, vilka insatser som beviljats/avslagits, för hur lång tid beslutet gäller samt information om rätten att överklaga.

Samtliga beslut som fattas ska vara tidsbegränsade och handläggare behöver ta ställning till om det finns fog för andra förbehåll i beslutet. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd bör ett beslutsunderlag dokumenteras i en särskild handling som är åtskild från journal. Även när handläggare fattar beslut om eget råd och stöd ska beslutet vara tidsbegränsat och följas upp.

3.5 Ej verkställda beslut

Alla gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen då beslutet fattades ska anmälas till Inspektionen för Vård och Omsorg. Även

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

ärenden där verkställigheten avbryts och inte påbörjats inom tre månader ska anmälas. Rapportering sker en gång per kvartal och en sanktionsavgift har införts för kommuner som inte verkställer gynnade beslut.

3.6 Den enskildes inflytande och nätverk

Det är viktigt att den enskilde informeras om vad en utredning innebär och utredningens omfattning varierar beroende på den enskildes behov. Utgångspunkten är att den enskilde så långt det är möjligt ska medverka i utredningen och ha inflytande över planering av insatserna. Det är också viktigt att involvera den enskildes nätverk, både det personliga och det professionella.

3.7 Ändring av vistelsekommun

Enligt 11 kap 4 § SoL är socialnämnden skyldig att slutföra en utredning om vård av en person med missbruksproblem och fatta beslut i ärenden även om personen ändrat vistelsekommun under utredningstiden. Undantag är om den nya kommunen samtycker till att ta över utredningen i ärendet. Med utredningsansvaret följer uppföljnings- och kostnadsansvar för de eventuella insatser som beslutas.

3.8 Överflyttning av ärende

I 2 kap 10 § SoL anges att ett ärende kan flyttas över till en annan kommun. Den kommun som anser att ett ärende ska flyttas över ska begära det skriftligt hos den andra kommunen. Titta i delegationsordningen vem är delegat för att begära överflyttning. Ärendet kan flyttas över om den som berörs av ärendet har starkast anknytning till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt framstår som lämpligt. Den andra kommunen ska skriftligen och utan dröjsmål meddela sin inställning.

Om kommunerna inte är överens eller om den andra kommunen inte svarat inom en månad kan en ansökan göras hos Inspektionen för vård och omsorg enligt 2 kap 11 § SoL. Inspektionen för vård och omsorg ska pröva ansökningen så snart som möjligt och lämna beslut i ärendet inom tre månader, om det inte finns särskilda skäl. Överlämnande kommun behöver då lämna uppgifter för att den mottagande kommunen ska kunna ta över ärendet enligt 2 kap 12 § SoL.

4 ANMÄLAN, ANSÖKAN OCH ANMÄLNINGSPLIKT

Ett ärende aktualiseras genom ansökan eller anmälan. En *ansökan* görs av den vuxne själv och en *anmälan* kan komma från exempelvis anhörig eller annan myndighet.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Myndigheter som i sin verksamhet regelbundet kommer i kontakt med missbrukare har enligt 6 § LVM skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de får kännedom om att någon kan antas vara i behov av vård enligt LVM.

Anmälningssplikten omfattar statliga och kommunala myndigheter såsom frivårdsmyndighet, polis, försäkringskassa samt läkare i offentlig och privat tjänst under förutsättning att missbrukaren inte kan erbjudas tillfredställande vård genom läkarens egen försorg eller i övrigt inom hälso- och sjukvården.

Anmälan och ansökan kan vara muntlig eller skriftlig och inkomma via telefon, mail, fax osv. Alla anmälningar och ansökningar ska aktualiseras i verksamhetssystemet.

En ansökan ska alltid leda till en utredning enligt 11 kapitlet 1 § SoL och utredningen ska inledas samma dag.

Vid en anmälan ska en förhandsbedömning göras och leda till beslut om att inleda/inte inleda utredning. En förhandsbedömning är inte en mindre utredning utan en bedömning av om socialnämnden ska inleda utredning eller inte. Under förhandsbedömningen får socialnämnden endast ta kontakt med personen det gäller och eventuellt anmälaren. Om en förhandsbedömning tar mer än 14 dagar ska gruppchef informeras och notering i akt göras. Beslut om att inleda utredning fattas av handläggare enligt delegationsordning och beslut om att inte inleda är delegerat till närmaste chef.

Oavsett om beslut fattas om att inleda eller inte inleda utredning ska beslutet dokumenteras med:

- när anmälan inkom,
- vem som anmälde
- motiv till beslut,
- datum för beslut,
- beslutsfattare samt underskrift och befattning på beslutsfattaren

Beslut om att inte inleda utredning förvaras i särskild pärm. För pågående ärenden, utredningar eller insatser ska beslutet förvaras i personakten. Beslut om att inleda utredning förvaras alltid i personakt.

4.1 Utredning enligt SoL

Begreppet utredning gäller för all den verksamhet som behövs för att en myndighet

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

ska kunna fatta beslut. Syftet med en utredning är att ge beslutsfattaren ett allsidigt underlag för att avslå eller bevilja en ansökan eller att ingripa med tvångsåtgärder.

Utredning enligt 11 kap 1 § SoL får endast inledas med den enskildes samtycke. Socialnämnden måste dock alltid inleda utredning oavsett om den enskilde vill medverka till utredningen eller inte när andra myndigheter, som socialnämnden har skyldighet att yttra sig till, begär nämndens yttrande. Detta gäller exempelvis vid begäran om yttrande i körkortsfrågor.

Om en anmälan inkommer i ett pågående ärende ska alltid en ny aktualisering göras. En ny bedömning om att inleda/inte inleda utredning ska också göras och beslutet ska alltid dokumenteras i akten.

4.2 Viktigt vid utredning

Följande bör särskilt uppmärksammas vid utredning:

- Tidigare insatser och utredningar
- Närstående, vilka kontakter som tagits och hur den närstående berörs.
- Samverkan, kartlägg de professionella som den enskilde har kontakt med och samverka med dessa med den enskildes samtycke. Kontakt med beroendemottagningen ska alltid vara en del av utredningen.
- Delaktighet, socialtjänstens insatser ska alltid utgå från den enskildes behov och utformas och genomföras i samråd med denne.
- Våld eller övergrepp, om den enskilde blivit utsatt eller utsätter andra. *Se de övergripande riktlinjerna för våld i nära relation.*
- Barnperspektiv, finns det barn under 18 år och har den enskilde vårdnad eller umgänge med barnet eller den unge. Beakta anmälningsskyldigheten.

Barnperspektiv innebär även att noga dokumentera och analysera vilka följder ett beslut som fattas för den vuxna kan få för barn.

4.3 Utredningsplan

Vid varje beslut om att inleda utredning ska en utredningsplan upprättas tillsammans med den enskilde. Utredningsplanen syftar till att göra den enskilde delaktig i utredningen och ge den enskilde en överblick över vad en utredning innebär och innehåller.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Har den enskilde en god man eller förvaltare bör denne vara delaktig i planeringen. Den enskilde bör dessutom uppmanas att ta med sig andra viktiga personer vid möten där planering sker. Planen ska utgå från den enskildes behov och fokusera på de frågeställningar som är relevanta för utredningen.

I planen ska dokumenteras:

- vilken information som ska inhämtas och av vem
- hur informationen ska inhämtas
- vilka som ska medverka i utredningen och sekretesseftergift
- tidsplan

Be den enskilde att skriva under utredningsplanen för att säkerställa delaktigheten och samtycket till att inhämta uppgifter. Ge den enskilde en kopia på utredningsplanen.

4.4 Utredningen

Utredningen ska kartlägga och beskriva den enskildes behov av vård eller behandling och de insatser som behövs för att tillgodose dessa. Den enskildes situation ska belysas på ett allsidigt sätt så att hans eller hennes rätt till individuellt anpassade insatser kan tillgodoses. Informationen inhämtas från den enskilde, eventuell tidigare dokumentation, samtal med närstående, strukturerade intervjuer mm. Som ett komplement kan kontroll av kemiska markörer, exempelvis urin- och blodprover användas från beroendemottagningen. Handläggare ska alltid initiera en kontakt på beroendemottagningen, uppgifter som lämnas av dem ska alltid vara en del av utredningen.

När information inhämtas från närstående och samverkanspartners är det viktigt att det finns ett skriftligt eller på annat sätt dokumenterat samtycke. En utredning ska genomföras skyndsamt. Värmdö kommuns policy är att lagstiftarens krav om skyndsamhet i utredningsförfarandet ska beaktas. Utredning bör därför slutföras inom tre månader. Uppkommer förseningar ska detta diskuteras med närmaste chef.

4.5 Kommunikering

En myndighet får enligt 17 § FL inte avgöra ett ärende som avser myndighetsutövning mot enskild utan att den som är sökande har underrättats. Skyldigheten att kommunicera ska fullgöras i två steg. Den som har ställning som part ska:

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Änge beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Änge lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Änge Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- underrättas om utredningsmaterialet och
- få möjligheter att yttra sig över det

Enligt 21 § FL ska den enskilde också underrättas om vilket beslut myndigheten har fattat. Om beslutet går emot den enskildes önskemål ska en hänvisning lämnas rörande hur beslutet ska överklagas.

5. HANDLÄGGNING ENLIGT LVM

Nedan specificeras området kring tvångslagstiftning för vård av missbrukare i vissa fall, LVM. Med stöd av lagstiftningen kan socialnämnden ibland behöva ansöka hos förvaltningsrätten om att omhänderta vuxna med allvarlig beroendeproblematik.

5.1 Generalindikation och specialindikationer

För att vård med stöd av LVM ska komma till stånd måste såväl **generalindikationen** som någon av **specialindikationerna** i 4 § LVM vara tillämpliga.

Generalindikationen innebär att missbrukaren:

1. till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk,
2. att vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen eller på något annat sätt och
3. han eller hon till följd av missbruket

Specialindikationer

1. utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara, *hälsoindikation*,
2. löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, *social indikation*, eller
3. kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående, *våldsindikation*.

5.2 Åldersgränser

LVM är endast tillämplig för vuxna personer över 18 år med ett missbruk. Om den enskildes vårdbehov kan tillgodoses med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, har denna lag företräde före LVM. LVU kan användas för "unga vuxna" från 18 år till och med 19 år när LVU bedöms vara mest lämplig för att tillgodose vårdbehovet. Ett LVU är inte tillämplig på en vuxen individ som fyllt 20 år. Lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, har företräde före LVM beträffande människor som är psykiskt sjuka och har ett missbruk.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

5.3 Utredning utan samtycke

Enligt 7 § LVM ska socialnämnden inleda utredning enligt 11 kap § SoL när nämnden genom anmälan eller på annat sätt fått kännedom om att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård. Nämnden måste därför ta ställning till om det kan föreligga skäl för tvångsvård eller inte.

Det kan finnas anledning att tillämpa LVM-vård även när samtycke till frivillig vård föreligger, till exempel när den enskilde vid upprepade tillfällen avbrutit frivillig vård oplanerat och i förtid för att snabbt återfalla i missbruk. Alla möjligheter till frivillig vård behöver inte ha prövats i praktiken men den enskilde måste ha fått erbjudande om och varit med om att diskutera vårdformer som har bedömts passa honom eller henne innan det kan slås fast att han eller hon är omotiverad för frivillig vård eller att frivilliga insatser bedöms otillräckliga.

Om det vid en förhandsbedömning framkommer att det inte finns förutsättningar för tvångsvård enligt 4 § LVM, får inte utredning inledas mot den enskildes vilja. Den enskilde ska om möjligt informeras när en utredning inleds utifrån kriterierna i 7 § LVM. Denne ska också informeras om nämndens möjlighet att begära polishandräckning för läkarundersökning. Inom ramen för utredningen är de myndigheter som omfattas av anmälningsplikten är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för en utredning. Denna skyldighet gäller inte myndigheter inom hälso- och sjukvården om läkaren anser att vårdmöjligheterna inom sjukvården är tillräckliga.

I 10 § LVM regleras vad utredningen ska innehålla.

- Missbrukarens situation och förhållanden
- Vad som tidigare gjorts och planerade åtgärder
- Vart placeringen är tänkt att genomföras
- Vilken vård utanför hemmet som planeras

Det är viktigt att göra en bedömning om vilket LVM-hem som bedöms lämpligt för den enskilde. Det ska alltid finnas en vårdplan för ärenden med placering. Vårdplaneringen ska tydligt framgå av vårdplanen. Det är väsentligt att LVM-vården så långt som möjligt ses som ett led i ett långtgående behandlingsarbete. Vården bör alltid inledas på sjukhus. Vårdplaneringen ska därför också inkludera insatser i anslutning till tvångsvården. Behandlingsmålen ska vara flexibla och anpassas till den enskildes motivation och förmåga att tillgodogöra sig vården.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödets i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

5.3.1 Läkarintyg och polishandräckning

Efter att utredning inletts ska socialnämnden fatta beslut om läkarundersökning enligt 9 § LVM och utse en läkare som ska stå för undersökningen. En remiss med kort bakgrund till utredningen bör sändas till lämplig läkare. Läkarintyget ska ange den enskildes aktuella hälsotillstånd samt en bedömning av hans/hennes allmänna behov av vård. Det är inte läkarens uppgift att ta ställning till om det finns förutsättningar för vård enligt LVM eller inte. Läkarintyget ska alltid inhämtas då det har stort värde som bevismaterial vid förhandlingen i Förvaltningsrätten.

Om den enskilde vägrar att medverka till läkarundersökning kan socialnämnden eller förvaltningsrätten med stöd av 45 § punkt 1. LVM, begära polishandräckning till läkarundersökning. Om den enskilde självant inställer sig hos läkaren samtidigt som det finns en begäran om handräckning hos polisen, är det viktigt att informera läkaren om att denne kontaktar handläggaren vid socialkontoret efter att undersökningen är genomförd för att återkalla begäran om handräckning.

5.3.2 Ansökan om LVM

Innan ärendet avgörs ska den enskilde enligt förvaltningslagens regler ha delgivits utredningen och beretts tillfälle att yttra sig över den. Delgivningen ska dokumenteras i den enskildes personakt. Om att det finns skäl för att den enskilde ska beredas tvångsvård ska nämnden göra en ansökan hos förvaltningsrätten. Beslut om att ansökan om tvångsvård enligt 11 § LVM är delegerat till socialnämndens arbetsutskott. Den enskilde ska informeras om rätten att få företrädare inför nämnden enligt 11 kap 9 § SoL. Detta innebär att tidpunkten för sammanträdet och tid för inställelse ska meddelas den enskilde.

5.3.3 Avsluta utredning

Alla utredningar som inletts utifrån grunderna i 7 § LVM leder inte till ansökan om tvångsvård. Utredningen kan exempelvis avslutas med hänvisning till att den enskildes vårdbehov kan tillgodoses på frivillig väg enligt SoL eller enligt hälso- och sjukvårdslagen. Skälen till att utredningen avslutas ska dokumenteras och den enskilde ska informeras om beslutet.

5.3.4 Innehåll i ansökan 11 § LVM

I ansökan ska de grunder, *generalindikation* och den/de *specialindikationer*, som åberopas till stöd för ansökan anges.

Till ansökan bifogas:

VÄRMDÖ KOMMUN

17(25)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- den eventuella anmälan som ligger till grund för utredningen
- utredning inklusive vårdplan
- uppgift om eventuell kompletterande muntlig bevisning
- ett läkarintyg gällande missbrukarens aktuella hälsotillstånd
- utdrag ur socialnämndens protokoll
- i förekommande fall fullmakt för den som företräder socialnämnden som ombud vid den muntliga förhandlingen i domstol.

För att ett beslut om vård enligt LVM ska kunna verkställas innan det vunnit laga kraft måste förvaltningsrätten särskilt förordna om att beslutet ska gälla omedelbart. Socialnämnden måste därför i sin ansökan ange behovet av omedelbar verkställighet.

Ansökan om vård enligt 11 § LVM kan återkallas av socialnämnden. Om den som företräder socialnämnden i rätten ska ha möjlighet att återkalla ansökan krävs en fullmakt från nämnden.

5.4 Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM

I akuta situationer får socialnämnden med stöd av 13 § LVM fatta beslut om omedelbart omhändertagande av en enskild. Det är ordförande i socialnämndens arbetsutskott som fattar beslutet. Beslutet ska underställas förvaltningsrätten samma dag eller senast dagen efter tillsammans med övrigt underlag som behövs. Med dagen efter beslutet avses nästkommande dag. Om den dag som underställningen ska ske infaller på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton får underställningen göras första vardagen därefter.

Handläggaren ska i anslutning till beslut om omedelbart omhändertagande anmäla behov av vårdplats till SiS som ansvarar för att anvisa plats. Handläggare ansvarar därefter för att verkställa beslutet genom att snarast placera den enskilde på sjukhus eller LVM-hem. Detta kan ske genom egen försorg eller med begäran om handräckning av polis med stöd av 45 § p 2. LVM.

Förvaltningsrätten kan, efter nämndens ansökan om vård, besluta om omedelbart omhändertagande. Beslutet kan överklagas. Om den enskilde överklagar är det kammarrätten som fattar beslutet.

För att kunna fatta ett beslut om omedelbart omhändertagande måste följande förutsättningar vara uppfyllda:

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- det är sannolikt att missbrukaren behöver beredas vård med stöd av denna lag
- rättsens beslut om vård inte kan avvaktas på grund av att missbrukaren kan antas få sitt hälsotillstånd allvarligt försämrat om han eller hon inte får omedelbar vård
- att det finns en överhängande risk för att missbrukaren till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående

Ett beslut om omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM gäller omedelbart enligt 43 § LVM.

Om det är möjligt ska handläggaren låta den omedelbart omhändertagne få ta del av handlingarna i ärendet. Han eller hon ska informeras om sin rätt att yttra sig skriftligt till rätten inom en viss angiven tid, att begära muntlig förhandling hos rätten och få offentligt biträde. Den omhändertagne ska också informeras om att rätten kan komma att avgöra målet även om de väljer att inte yttra sig. Det ska dokumenteras i personakten att den omhändertagne är informerad och kommunicerad.

5.4.1 Upphörande av beslut enligt 13 § LVM

Ett omhändertagande enligt 13 § LVM upphör automatiskt att gälla om:

- underställning till förvaltningsrätten inte inkommit i tid
- ansökan om LVM inte inkommit till förvaltningsrätten i tid
- rätten avgjort frågan om vård
- den omhändertagne häktas

Socialnämnden har befogenhet och skyldighet att upphäva ett beslut om omhändertagande om det inte längre finns skäl för omhändertagandet. Detta gäller även när förvaltningsrätten fattat beslut om att omhändertagandet ska bestå. Syftet med bestämmelsen är att den enskilde inte ska behöva avvakta rättsens beslut när det står klart för nämnden att omhändertagandet inte längre behövs. Rätten har samma befogenhet att upphäva ett sådant beslut.

6 YTTRANDEN

6.1 Yttranden i körkortsfrågor

Yttrandena regleras i körkortslagen samt i körkortsförordningen. Transportstyrelsen handlägger ansökningar om körkortstillstånd och kan även utreda lämplighet att

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

inneha körkort. Enligt körkortsförordningen 3 kap 8 § och 5 kap 2 § får Transportstyrelsen vid handläggningen av en ansökan om körkortstillstånd, förhandsbesked eller utredning om lämplighet begära in yttrande av polismyndighet, kriminalvård, socialnämnd eller någon annan myndighet som bedöms kunna lämna upplysningar av betydelse för ärendet.

Att skriva ett körkortsyttrande innebär att genomföra en utredning enligt 11 kap 1 § SoL. Yttrandet ska innehålla en redogörelse för de omständigheter som har betydelse för att bedöma sökandes lämplighet som innehavare av körkort eller traktorkort ur nykterhets-/drogfrihetshänseende.

Yttrandet bör innehålla uppgift om:

- bakgrund och aktuell situation
- eventuell tidigare kontakt med socialtjänsten
- redogörelse av den enskildes eventuella tidigare missbruk med angivelser om omfattning, preparat, missbruksbehandling samt aktuella alkoholvanor.
- om det funnits/finns missbruk av droger ange vilka preparat och om den enskilde genomgår en läkemedelsassisterad behandling bör även detta framgå
- två referenser bör tas, helst inte anhöriga till den enskilde
- en bedömning med utredarens synpunkt körkort/inte körkort

7 VÅRDPLAN, GENOMFÖRANDEPLAN, INDIVIDUELL PLAN

7.1 Vårdplan

Vid beslut om insats ska alltid en vårdplan upprättas som beskriver vårdbehovet och målet med vården. Vårdplanen ska innehålla:

- mål och syfte med vården
- val av vårdform/vårdformer och preliminär vårdtid
- umgänge och kontakt med närstående och eventuella barn
- datum för uppföljning
- underskrift

7.2 Genomförandeplan och beställning/uppdrag

Om insatsen ska utföras av annan utförare ska en beställning i form av vårdplan lämnas till utföraren. Ett placeringsavtal ska också skrivas. I vårdplanen ska det

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

framgå vad som ska göras.

Tillsammans med den enskilde görs sedan en genomförandeplan som beskriver *hur* insatsen ska genomföras. Syftet med genomförandeplanen är att skapa en tydlig struktur för det praktiska genomförandet och för uppföljningen av insatsen. Socialtjänstens handläggare är ansvarig för att genomförandeplanen blir gjord men det finns inga hinder för att lämna den till utföraren. En vårdplan kan innehålla fler genomförandeplaner om det finns fler utförare. En genomförandeplan bör innehålla:

- när planen upprättats
- vilka personer som deltagit i planeringen
- hur den enskilde deltagit i planeringen
- samverkan
- vilka mål som gäller för insatsen
- umgänge och kontakt med närstående och eventuella barn
- när och hur insatsen ska genomföras
- när planen ska följas upp

7.3 Samordnad individuell plan

Från den 1 januari 2010 har kommun och landsting skyldighet att upprätta en samordnad individuell plan för alla personer som behöver det för att få sina behov tillgodosedda genom insatser från båda huvudmännen. Detta regleras i 2 kap 7 § SoL och 3 f § HSL (Hälsö- och sjukvårdslagen). Planen ska upprättas om kommunen eller landstinget bedömer att det behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet om den enskilde inte motsätter sig detta. Av planen ska det framgå:

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än landstinget eller kommunen
- vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen

Av planen ska framgå vilka insatser som behövs, vilka huvudmän som ansvarar för vilka insatser och vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen. Även andra insatser från exempelvis kriminalvård och privata vårdgivare kan nedtecknas i planen. Det som skiljer denna plan från andra planer inom socialtjänst och sjukvård är att den gäller alla och att den syftar till att säkerställa samarbetet

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

mellan bägge huvudmännen så att individens samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst tillgodoses. Då många som missbrukar har samsjuklighet, det vill säga både en psykiatrisk diagnos eller personlighetsstörning ska en SIP alltid upprättas tillsammans med landstinget och samverkan ska utgöra ett förhållningssätt i handläggningen.

7.4 Uppföljning av insats

Uppföljning av insats ska ske kontinuerligt oavsett typ av insats och tidpunkt för uppföljning ska framgå i vårdplanen och föras över till genomförandeplanen av utföraren. Vid varje uppföljning ska tas ställning till om insatsen ska fortsätta och hur den i så fall ska se ut i fråga om omfattning av tid alternativt om den ska avbrytas eller en ny bedömning behöver göras. Ett tidsbegränsat beslut behöver skrivas om insatsen ska fortsätta.

Vid placeringar gäller särskilt att uppföljningarna ska vara täta och vården följas noggrant. Skälet är att det är viktigt för den enskilde att vården ger resultat. Om det vid uppföljningar visar sig att vården av olika anledningar inte fungerar ska detta informeras gruppchef som fattar beslut om vården behöver omprövas.

8 INSATSER

Om utredning avslutas med beslut om bistånd till insats fattas beslutet enligt 4 kap 1 § SoL. Ett beslut om bistånd ska alltid tidsbegränsas. Enligt 7 § FL kan ett gynnande beslut inte upphävas men däremot kan beslutet innehålla ett förbehåll som innebär att det kan tidsbegränsad eller återkallas när den enskilde inte längre har behov av insatsen. Förbehållet ska framgå i beslutsdokumentet.

Handläggare ska så långt som möjligt verka för att den enskilde ska kunna få vård i sin befintliga hemmiljö och stärka nätverket kring den enskilde. För att detta ska bli möjligt krävs samverkan med andra huvudmän och anhöriga. Innan beslut om en placering fattas ska ärendet dras i bgruppen i samråd med gruppchef.

De öppna insatserna kan vara externa eller bedrivas som egen verksamhet i kommunen. Nedan följer exempel på öppenvårdsinsatser.

8.1 Råd och stöd

Bistånd i form av råd och stödinsats kan beviljas till den enskilde. I första hand ska råd och stöd remitteras till beroendemottagningen. I särskilda fall kan

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstöd i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

socialsekreterare bevilja eget råd och stöd, vilket oftast innebär att socialsekreteraren träffar den enskilde för råd- och stödgivande samtal. Det är viktigt att även dessa insatser har uppsatta mål för insatsen där omfattning och tidsbegränsning i beslutet ingår. Skäl att tillsätta eget råd och stöd ska vara att motivera den enskilde till att ta emot insatser om det finns behov av det och pågå som längst i sex månader för att därefter avslutas. Samtalen bör utgå från MI (motivation intervju) metod och noga dokumenteras.

8.2 Boendestöd

Boendestöd kan ges i olika former. Boendestödet är inte begränsat till insatser i hemmet utan kan även omfatta sådant som bidrar till den enskildes utveckling och förmåga att klara vardagslivet. Exempel är att bistå med hjälp att hantera vardagsekonomin, uträtta olika ärenden samt stöd i att hitta en sysselsättning. Boendestödet kan ofta kombineras med andra insatser. Beslutet ska alltid tidsbegränsas till högst sex månader. Innan beslutet går ut ska uppföljning göras och om det eventuellt finns behov av förlängning av insatsen ska ett nytt beslut fattas.

8.3 Behandling dagtid

Om den enskilde är i behov av vård för sitt beroende kan dagbehandling beviljas. Den enskilde bor hemma och har daglig, schemalagd behandling för sitt beroende. I första hand ska kommunens egen öppenvårdsbehandling erbjudas och beroendemottagningen ska tillfrågas om de har möjlighet att ta emot för behandling. Uppgifterna ska dokumenteras. Om det behövs köpas in behandling är det viktigt att ärendet har dragits på bogngruppen.

8.4 Kontaktperson

Enligt 3 kap 6 b § tredje stycket SoL kan socialnämnden utse en särskild person eller familj med uppgift att hjälpa den enskilde och hans närmaste i personliga angelägenheter om den enskilde begär eller samtycker till det. Högsta antalet timmar per vecka/månad ska anges i beslutet och ersättning till kontaktpersoner följer SKL:s riktlinjer.

8.5 Stödboende internt

Värmdö kommun har interna boenden där enskilda med beroendeproblematik kan erbjudas boende. En utredning ska alltid föreligga och påvisa att det finns sådana behov av boende med stöd och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Bedömningen av behov av insatsen ska alltid ha dragits med gruppchef som tar upp

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

det på bogrupper. För att beviljas boende ska den enskilda vara väl motiverad för att uppnå nykterhet eller drogfrihet.

8.6 Stödboende externt

Om den enskilde är i behov av boende och kommunens interna boenden inte kan ta emot den enskilde kan externt boende beviljas. I första hand ska boende inom ramavtal användas. Det ska då föreligga skäl för en extern placering som ska vara välmotiverad. Täta uppföljningar behöver göras och när det är möjligt ska en omplacering till kommunens boende göras. Detta ska informeras den enskilde innan placering och förslag till beslut. Handläggare behöver kunna påvisa att den enskilde är välmotiverad för insatsen och informeras om kravet på drogfrihet eller nykterhet. Gruppchef tar med förslaget till bogrupper där ärendet dras, därefter fattas beslutet.

8.7 Hem för vård och boende – HVB

Om utredning visar att den enskilde är i behov av heldygnsbehandling kan den enskilde beviljas vård på HVB-hem. Förslaget ska lämnas till närmsta chef som tar med sig ärendet bogrupper som har mandat att fatta beslut om ärende ska lämnas till socialnämndens arbetsutskott eller om det finns andra insatser som tillgodoser den enskildes behov. Den enskilde behöver vara väl motiverad till behandling och en bedömning gjorts att andra metoder, exempelvis öppenvård, prövats men bedömts som otillräckliga. Stödet ska tidsbegränsas i beslutet och täta uppföljningar ska genomföras under placeringstiden. Planering för eftervård och hemgång behöver påbörjas i samband med att placering görs så att den enskilde inte blir kvar i institutionsvård längre än nödvändigt.

8.8 Familjehem

Om den enskilde bedöms behöva placering i heldygnsvård men inte vill genomgå en behandling kan placering i familjehem vara ett alternativ. Ärendet ska då vara behandlat på bogrupper och andra insatser ska ha prövats om det inte finns särskilda skäl. Den enskilde lever då i en familj och stödet har en miljöterapeutisk inriktning. Stödet ska vara tidsbegränsat, täta uppföljningar ska göras och en planering för hemgång ska göras i ett tidigt skede. Den enskilde har då inte genomfört en behandling och det är viktigt att tänka på att det kan vara svårt för en enskild missbrukare att bli nykter och drogfri endast genom att bo i en annan familj. Det ska föreligga andra svårigheter än enbart beroendeproblematik för att familjehem ska erbjudas som alternativ till behandling.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form>.

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

8.9 Kontraktsvård

Ibland kan kontraktsvård beviljas i samråd med den enskilde och frivårdsmyndigheten. Vården är ett alternativ till fängelse för dem vars brottslighet är relaterad till missbruket. Frivårdsmyndigheten ansvarar för att utreda och bedöma om förutsättningarna för kontraktsvård är uppfylld enligt lag. Därefter gör handläggare en utredning enligt SoL med en individuell behovsbedömning. Om ett beslut fattas att placera den enskilde ska en särskild ansvarsförbindelse skrivas. Den innebär att nämnden övertar ansvaret för eventuella kostnader för behandling vid frigivning.

8.10 Egenavgifter

Vid placering utanför hemmet i form av stöd och hjälpinsatser av behandlingskaraktär som familjehem eller HVB får kommunen begära ersättning för uppehälle av den som har egna inkomster enligt 6 kap 1 § SoF. Personer som bor i stödboende och har egna inkomster ska betala hyresavgift samt skälig ersättning för mat. Avgifterna följer de av regeringen beslutade avgifter.

9 ÖVRIGT

9.1 Försörjningsstöd

Vid ansökan om försörjningsstöd för att säkerställa att insatserna tillsammans stödjer syftet för den enskilde är det viktigt att de olika handläggarna samarbetar runt varje enskild person i syfte att förenkla för den enskilde.

9.2 God man

Ansökan om god man handläggs i kommunen. Det kan vara så någon på grund av psykisk störning, sjukdom, försvagat hälsotillstånd eller något annat förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt eller förvalta sin egendom. Det kan också vara så att den enskilde behöver hjälp med att sörja för sin person. Samtycke till ansökan om god man måste alltid inhämtas från den enskilde. Om denne inte själv önskar en god man kan ansökan inte lämnas in. Undantag är om den enskildes tillstånd är av sådan art att samtycke inte går att inhämta

9.3 Egna medel

Kommunen har möjlighet att bistå den enskilde med förvaltning av dennes egna medel. Detta innebär att den enskilde ger socialtjänsten en fullmakt att förvalta den enskildes inkomster ex pension eller sjukpenning. Beslut om bistånd till förvaltning av egna medel fattas enligt 4 kap 1 §.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

